a2zpapers.com

Roll No. ....

025/A

[Map of Punjab]

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 8

SS

2039

ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਨਾਲ਼ੀ

HISTORY

(Punjabi, Hindi and English Versions)

(Evening Session)

Time allowed : Three hours

Maximum marks : 90

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : (i) ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਖ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ **025/A** ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਜ ਕਰੋ ਜੀ ।

(ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ 30 ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਨ ।

(iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

(iv) ਸਾਰੇ ਭਾਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ।

(v) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ 4 ਭਾਗਾਂ (ੳ, ਅ, ੲ, ਸ) ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ।

(vi) ਭਾਗ–ੳ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ **1** ਦੇ 10 ਉਪ ਭਾਗ ਹੋਣਗੇ । ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ।

(vii) ਭਾਗ–ਅ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ **2** ਦੇ 15 ਉਪ ਭਾਗ ਹੋਣਗੇ । ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੋਈ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤਿੰਨ ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 35-40 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ।

(viii) ਭਾਗ–ੲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ **3** ਦੇ 10 ਉਪ ਭਾਗ ਹੋਣਗੇ । ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੋਈ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 100-150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 5 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ ।

(ix) ਭਾਗ–ਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ **4** ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਨਕਸ਼ੇ ਨਾਲ਼ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇਗਾ । ਕੁੱਲ 15 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ । 10 ਅੰਕ 5 ਸਥਾਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਤੇ 5 ਅੰਕ ਹਰੇਕ ਸਥਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਹੋਣਗੇ (20-25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ) । ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ 100% ਆਂਤਰਿਕ ਛੋਟ ਹੋਵੇਗੀ ।

(x) ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਨਾਲ਼ ਨੱਥੀ ਕਰੋ ।

ਭਾਗ–ੳ

10×1=10

1. ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਇੱਕ-ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

(i) ਕਿਹੜਾ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਇਆ ਸੀ ? 1

(ii) ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਕੌਣ ਸਨ ? 1

(iii) ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੈਨਾਪਤੀ ਕੌਣ ਸੀ ? 1

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ :

(iv) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਵਰ੍ਹੇ .... ਵਿਖੇ ਬਤੀਤ ਕੀਤੇ । 1

(v) ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਬਚਪਨ ਦਾ ਨਾਂ .... ਸੀ । 1

(vi) ਦੌਲਤ ਖਾਂ ਲੋਧੀ .... ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੂਬੇਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਇਆ । 1

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਲਿਖੋ :

(vii) ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਛੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬਾਣੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ । 1

(viii) ਸਿੱਖ ਮਿਸਲਾਂ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਸਥਾ ਗੁਰਮਤਾ ਸੀ । 1

(ix) ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੇ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਸੰਭਾਲੀ । 1

ਬਹੁਭਾਂਤੀ ਉੱਤਰ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

(x) ਖਾਲਸਾ ਦਰਬਾਰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹਨ ? 1

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ (ਅ) ਫ਼ਾਰਸੀ

(ੲ) ਹਿੰਦੀ (ਸ) ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ

ਭਾਗ–ਅ 10×3=30

ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਨੋਟ : ਕੋਈ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ।

2. (i) ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ ਕਿਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 3

(ii) ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ । 3

(iii) ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 16ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਤਿਕੋਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ । 3

(iv) ਸੰਗਤ ਤੇ ਪੰਗਤ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ । 3

(v) ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ? 3

(vi) ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ? 3

(vii) ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਥਾ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ । 3

(viii) ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਾਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰੋ । 3

(ix) ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਏ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖਿਪਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ । 3

(x) ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਤ ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ? 3

(xi) ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੌਣ ਸਨ ? ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਕਿਉਂ ਹੋਈ ? 3

(xii) ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਸੈਨਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ । 3

(xiii) ਵੱਡੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਉੱਪਰ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ । 3

(xiv) ਪਹਿਲੇ ਐਂਗਲੋ-ਸਿੱਖ ਯੁੱਧ ਦੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ । 3

(xv) ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 3

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

ਭਾਗ–ੲ 7×5=35

ਨੋਟ : ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਕੋਈ **ਸੱਤ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ।

3. (i) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੋਮਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਹੜੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ? 5

(ii) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਰਨਣ ਕਰੋ । 5

(iii) ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ । 5

(iv) ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਕੀ ਸੀ ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ । 5

(v) ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਕਿਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋਈ ? 5

(vi) ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਦੇ ਕੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਏ ? 5

(vii) ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸਫ਼ਲਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ । 5

(viii) ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਸਫ਼ਲਤਾ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸਨ ? 5

(ix) ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਸੰਧੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ । 5

(x) ਕੀ ਲਾਰਡ ਡਲਹੌਜ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਉਣਾ ਉਚਿੱਤ ਸੀ ? ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਉ । 5

ਭਾਗ–ਸ 10+5=15

4. ਨਕਸ਼ਾ :

(ੳ) ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਨਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਦੇ ਪੰਜ ਸਥਾਨ ਦਿਖਾਉ । 10

(ਅ) ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਹਰੇਕ ਸਥਾਨ ਦੀ 20-25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ ਕਰੋ । 5

ਜਾਂ

(ੳ) ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਨਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਐਂਗਲੋ ਸਿੱਖ ਯੁੱਧ ਦੇ ਪੰਜ ਸਥਾਨ ਦਿਖਾਉ । 10

(ਅ) ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਹਰੇਕ ਸਥਾਨ ਦੀ 20-25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ ਕਰੋ । 5

(Hindi Version)

नोट : (i) अपनी उत्तर-पुस्तिका के मुख्य पृष्ठ पर विषय-कोड/पेपर-कोड वाले खाने में विषय-कोड/पेपर-कोड **025/A** *अवश्य लिखें।*

(ii) उत्तर-पुस्तिका लेते ही इसके पृष्ठ गिनकर देख लें कि इसमें टाइटल सहित 30 पृष्ठ हैं एवं सही क्रम में हैं।

(iii) उत्तर-पुस्तिका में खाली छोड़े गये पृष्ठ/पृष्ठों के पश्चात् हल किए गए प्रश्न/प्रश्नों का मूल्यांकन नहीं किया जायेगा।

(iv) ***सारे भाग ज़रूरी हैं।***

(v) प्रश्न पत्र 4 भागों **(क, ख, ग, घ)** *में बांटा गया है।*

(vi) **भाग–क** *प्रश्न नं.* **1** *के 10 उपभाग होंगे। प्रत्येक प्रश्न 1 अंक का है।*

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

(vii) भाग–ख प्रश्न नं. 2 के 15 उपभाग होंगे। विद्यार्थी कोई **दस** प्रश्नों का उत्तर दे सकता है। प्रत्येक प्रश्न 3 अंक का होगा। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 35-40 शब्दों में दें।

(viii) भाग–ग प्रश्न नं. 3 के 10 उपभाग होंगे। विद्यार्थी कोई **सात** प्रश्नों का उत्तर दे सकता है। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 100-150 शब्दों में दें। प्रत्येक प्रश्न 5 अंक का है।

(ix) भाग–घ प्रश्न नं. 4 में एक प्रश्न होगा जो नक्शे से सम्बन्धित होगा। कुल 15 अंक होंगे। 10 अंक 5 स्थान दिखाने के लिए और 5 अंक प्रत्येक स्थान की व्याख्या करने के होंगे (20-25 शब्दों में)। नक्शे में 100% आन्तरिक छूट होगी।

(x) पंजाब का मानचित्र उत्तर-पुस्तिका के साथ **नत्थी** कीजिए।

भाग–क 10×1=10

1. प्रत्येक प्रश्न 1 अंक का है। एक दो शब्दों वाले प्रश्न :

(i) कौन-सा मुगल बादशाह गुरु अंगद देव जी से मुलाकात करने के लिए आया था ? 1

(ii) श्री हरिमंदिर साहिब के प्रथम मुख्य ग्रंथी कौन थे ? 1

(iii) दल खालसा का प्रधान सेनापति कौन था ? 1

रिक्त स्थान भरें :

(iv) गुरु नानक देव जी ने अपने जीवन का अन्तिम समय .... में व्यतीत किया। 1

(v) गुरु तेग बहादुर जी का बचपन का नाम .... था। 1

(vi) दौलत खाँ लोधी .... ई. में पंजाब का सूबेदार बना। 1

सही/गलत लिखें :

(vii) गुरु ग्रंथ साहिब जी में छः गुरुओं की वाणी शामिल है। 1

(viii) सिक्ख मिस्लों की केन्द्रीय संस्था गुरमता थी। 1

(ix) महाराजा दलीप सिंह ने महाराजा रणजीत सिंह के बाद उसके साम्राज्य की बागडोर संभाली। 1

बहु विकल्प उत्तर वाला प्रश्न :

(x) खालसा दरबार रिकार्ड किस भाषा में हैं ? 1

(क) पंजाबी (ख) फारसी

(ग) हिन्दी (घ) अंग्रेजी

भाग–ख 10×3=30

तीन अंकों वाले प्रश्न :

नोट : कोई **दस** प्रश्न करें।

2. (i) पंजाब को भारत का प्रवेश द्वार क्यों कहा जाता है ? 3

(ii) जन्म साखियों से आपका क्या अभिप्राय है ? किन्हीं तीन जन्म साखियों के बारे में संक्षेप में लिखें। 3

(iii) 16वीं सदी के शुरू में पंजाब में हुए त्रिकोणीय संघर्ष के बारे में संक्षेप में लिखें। 3

(iv) संगत एवं पंगत के बारे में संक्षिप्त नोट लिखें। 3

www.a2zpapers.com
www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

(v) गुरमुखी लिपि को प्रचलित करने के लिये गुरु अंगद देव जी ने क्या योगदान दिया ? 3

(vi) गुरु अमरदास जी को समाज सुधारक किन कारणों के लिए कहा जाता है ? 3

(vii) मसंद प्रथा के बारे में संक्षेप में जानकारी दें। 3

(viii) अकाल तख्त साहिब के निर्माण एवं महत्त्व के बारे में संक्षेप में बताएं। 3

(ix) गुरु हरि राय जी के जीवन एवं कार्यों के बारे में संक्षेप में लिखें। 3

(x) गुरु गोबिन्द सिंह जी द्वारा रचित ज़फरनामा के बारे में आप क्या जानते हैं ? 3

(xi) भाई मनी सिंह जी कौन थे ? उनके बलिदान का कारण लिखें। 3

(xii) दल खालसा की सैनिक प्रणाली की कोई तीन मुख्य विशेषताएं लिखें। 3

(xiii) बड़ा घल्लूघारा पर एक संक्षिप्त नोट लिखें। 3

(xiv) प्रथम ऐंग्लो-सिक्ख युद्ध के लिए उत्तरदायी कोई तीन कारणों के बारे में चर्चा कीजिए। 3

(xv) महाराजा रणजीत सिंह को शेरे-पंजाब क्यों कहा जाता है ? 3

भाग–ग

7×5=35

पाँच अंकों वाले प्रश्न :

नोट : कोई **सात** प्रश्न करें।

3. (i) पंजाब के ऐतिहासिक स्रोतों के सम्बन्ध में कौन-सी मुख्य समस्याओं का सामना करना पड़ता है ? 5

(ii) गुरु नानक देव जी की शिक्षाओं का संक्षिप्त वर्णन करें। 5

(iii) सिक्ख धर्म के विकास में गुरु अर्जन देव जी के योगदान का वर्णन करें। 5

(iv) गुरु हरगोबिन्द साहिब जी के द्वारा अपनाई गई नई नीति कौन-सी थी ? उसकी विशेषताओं के बारे में जानकारी दें। 5

(v) गुरु तेग बहादुर जी की शहीदी के क्या कारण थे ? 5

(vi) खालसा पंथ की स्थापना के क्या महत्वपूर्ण प्रभाव पड़े ? 5

(vii) बंदा सिंह बहादुर की आरम्भिक सफलता के कोई पाँच कारण बताएं। 5

(viii) अहमद शाह अबदाली की सिक्खों के विरुद्ध असफलता के क्या कारण थे ? 5

(ix) महाराजा रणजीत सिंह एवं अंग्रेज़ों के बीच हुई अमृतसर की सन्धि की मुख्य शर्तों एवं महत्व के बारे में बताएं। 5

(x) क्या लॉर्ड डलहौज़ी के द्वारा पंजाब को अंग्रेजी साम्राज्य में मिलाना उचित था ? अपने पक्ष में तर्क दें। 5

भाग–घ

10+5=15

4. **नक्शा :**

(क) दिये गये पंजाब के मानचित्र में गुरु गोबिन्द सिंह जी की लड़ाइयों के पाँच स्थान दिखायें। 10

(ख) दिखाये गए हर एक स्थान की 20-25 शब्दों में व्याख्या भी करें। 5

अथवा

(क) दिये गये पंजाब के मानचित्र में पहले ऐंग्लो सिक्ख युद्ध के पांच स्थान दिखायें। 10

(ख) दिखाये गए हर एक स्थान की 20-25 शब्दों में व्याख्या भी करें। 5

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

(English Version)

Note : (i) You must write the subject-code/paper-code **025/A** *in the box provided on the title page of your answer-book.*

(ii) Make sure that the answer-book contains 30 pages (including title page) and are properly serialed as soon as you receive it.

(iii) Question/s attempted after leaving blank page/s in the answer-book would not be evaluated.

(iv) ***All Parts are compulsory.***

(v) Question paper will comprise of 4 **Parts A, B, C** *and* **D.**

(vi) **Part–A Q. No. 1** *comprises of 10 sub parts. All questions carry 1 mark.*

(vii) **Part–B Q. No. 2** *comprises of 15 sub parts. Attempt any* **10** *questions. All questions carry 3 marks. Answer to each question should be in about 35-40 words.*

(viii) **Part–C Q. No. 3** *comprises of 10 sub parts. Attempt any 7 questions. Answer to each question should be in about 100-150 words. All questions carry 5 marks.*

(ix) **Part–D Q. No. 4** *there will be one question of map that carries 15 marks (10 marks for showing 5 places and 5 marks for explanation of each place to be written in 20 to 25 words) with 100% internal choice.*

(x) ***Attach*** *the map of Punjab with the answer-book.*

Part–A 10×1=10

1. One or two words questions :

(i) Which Mughal Emperor came to see Guru Angad Dev Ji ? 1

(ii) Who was the first Head Granthi of Sri Harmandir Sahib ? 1

(iii) Who was the chief commander of Dal Khalsa ? 1

Fill in the blank :

(iv) Guru Nanak Dev Ji spent his last years in 1

(v) The childhood name of Guru Teg Bahadur Ji was 1

(vi) Daulat Khan Lodhi was appointed the Governor of the Punjab in .... A.D. 1

State True/False :

(vii) Guru Granth Sahib ji has hymns of six Gurus. 1

(viii) The central institution of the Sikh Misls was Gurmata. 1

(ix) Maharaja Dalip Singh became the successor of Maharaja Ranjit Singh's empire. 1

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

Multiple choice question :

(x) In which language Khalsa Darbar Records were written ? 1

(a) Punjabi (b) Persian

(c) Hindi (d) English

Part–B 10×3=30

Three marks questions

Note : Attempt any **ten**.

2. (i) Why is the Punjab called as the Gateway of India ? 3

(ii) What do you understand by Janam Sakhis ? Write briefly about any three Janam Sakhis. 3

(iii) Write in brief about the triangular struggle of the Punjab in the beginning of the 16th century. 3

(iv) Write a short note on Sangat and Pangat. 3

(v) What contribution was made by Guru Angad Dev ji to popularise Gurmukhi script ? 3

(vi) Why is Guru Amar Das ji called a social reformer ? 3

(vii) Give a brief description on Masand System. 3

(viii) Explain briefly about the construction and importance of Akal Takht Sahib. 3

(ix) Write in short about the life and works of Guru Har Rai Ji ? 3

(x) What do you know about the Zafarnama written by Guru Gobind Singh Ji ? 3

(xi) Who was Bhai Mani Singh ? What were the causes of his martyrdom ? 3

(xii) Write any three main features of military administration of Dal Khalsa. 3

(xiii) Write a short note on Wadda Ghallughara. 3

(xiv) Describe the three main causes of First Anglo-Sikh War. 3

(xv) Why is Maharaja Ranjit Singh called Sher-i-Punjab ? 3

Part–C 7×5=35

Five marks questions

Note : Attempt any **seven**.

3. (i) What are the main problems regarding the historical sources of Punjab ? 5

(ii) Briefly describe the teachings of Guru Nanak Dev Ji ? 5

(iii) Describe the contribution of Guru Arjan Dev Ji for the development of Sikhism. 5

(iv) What do you know about the New Policy of Guru Hargobind Sahib Ji ? Explain its features. 5

(v) What were the causes of martyrdom of Guru Teg Bahadur Ji ? 5

(vi) What were the important effects of the creation of Khalsa sect ? 5

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

(vii) Describe any five reasons of early success of Banda Singh Bahadur. 5

(viii) What were the reasons behind the failures of Ahmad Shah Abdali in the struggle against the Sikhs ? 5

(ix) Describe the main clauses and importance of Treaty of Amritsar between Maharaja Ranjit Singh and the English. 5

(x) Was the annexation of Punjab by Lord Dalhousie to the British Empire justified ? Give arguments in your favour. 5

Part–D 10+5=15

4. Map :

(a) On the given outline map of Punjab, show the five battle places of Guru Gobind Singh ji. 10

(b) Explain each battle place in about 20-25 words. 5

or

(a) On the given outline map of Punjab, show the five battle places of the First Anglo Sikh war. 10

(b) Explain each battle place in about 20-25 words. 5

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

PUNJAB पंजाब ਪੰਜਾਬ

www.a2zpapers.com
www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board